

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsak četrtek.
Cena: Letno Din 52.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 8.—, inozemstvo
Din 64.—

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5

Telefon Interurban 115

Cena inseratom: cela
stran Din 1400.—, pol stra-
ni Din 700.—, četrt strani
Din 350.—. Mali oglasi be-
seda Din 1.—, stalnim popust

Kaj hoče izvršiti dr. Koroščeva vlada?

Dne 2. avgusta se je predstavila zbrani narodni skupščini dr. Koroščeva vlada. Ministrski predsednik g. dr. Korošec je poslancem in celotni javnosti podal napoved vladinega delovanja za bodočnost.

Napoved naglašja, da bo dr. Koroščeva vlada v notranjosti vlada zakona in reda, dela in pomirljivosti. Nasproti zunanemu svetu pa vlada miru in prijateljstva.

Cilji dr. Koroščeve vlade v notranjosti.

Uvodoma povdarja napoved marljivo delovanje v skupščini, ki se bo raztegnilo na uvedbo novega davčnega zakona. Uživiljenjen novi davčni zakon bode izboljšal gospodarsko stanje. Nadalje bo uzakonila vlada potom skupščine vse zakonske predloge, ki naj ojačijo našo zakonodajo in ki jih je zakonodajni odbor že izdelal. (Več teh zakonskih predlogov je skupščina sprejela že pri tokratnem zasedenju in jih omenjamo v političnem pregledu.)

Eno glavnih del dr. Koroščeve vlade bode zakon o občinah ter mestih. Posamezna ministrstva bodo v upravi z vso marljivostjo skrbela, da se v najvišji meri razbremenijo osrednje oblasti pri poslih, ki jih morejo nižje inštanice radi poznavanja razmer bolje in hitreje izvrševati. Ako po obstoječih zakonih ne bi bilo mogoče zadostiti željam ljudstva, bo vlada predložila narodni skupščini nove zakonske predloge. Ker nosi ljudstvo velika bremena za državno upravo, je dolžnost, da mu da vlada dobro in pošteno upravo. Vlada se bo potrudila, da državno uradništvo v svojih dolžnostih postopa samo po zakonu, in bo skrbela, da bo ljudstvu naklonjeno in uljudno z njim. O splošnem slabem gospodarskem stanju, ki vlada v celi Evropi, bo vlada pazljivo vodila račune in storila vse, da kmet, obrtnik in industrijalec dobe od državnih oblasti zaščito, podporo in razumevanje. Z vsemi državami bo vlada nadalje sklepala trgovske in pravne pogodbe z namenom, da olajša in okrepi izvoz naših proizvodov, in da stopnjema odstrani nepotrebne ovire naši trgovini. Na srečo bo vladi vedno skrb za državno obrambo, da s tem ohrani svoji domovini potreben mir.

Dr. Korošec naglašja v napovedi, da želi njegova vlada sodelovanje vseh

parlamentarnih skupin in izreka najtežjo obsodbo nad krvavimi dogodki v skupščini dne 20. junija t. l. Ta prežalostni krvavi pojav pa ne sme biti razlog, da bi skupščina prekinila zakonodajno delo, ki je za našo državo tolika potreba. Posebno velika krivica je, če se cele parlamentarne skupine in, kar je še hujše, cel del naroda obtožuje za dela, s katerimi nima nič skupnega in ki ravnotako obžaluje in obsoja ta dogodek, kakor ves kulturni svet. Tako nedopustno poostrovanje odnošajev ne more biti drugačno, kakor škodljivo.

Parlamentarne skupine, na katere se naslanja sedajna vlada, in posamezni poslanci skupin, ki se v naši narodni skupščini zavedajo koristi, ki so nad vsemi strankarskimi in osebnimi interesi, želijo iskreno in tovariško, da se poslanci, ki so ostali izven narodne skupščine brez zadostnega razloga, zopet vrnejo v narodno skupščino na skupno zakonodajno delo. Narodna skupščina je edini kraj za reševanje vseh vprašanj, ki so v zvezi z narodnim in državnim življenjem. Kakor je za zločin z dne 20. junija t. l. odgovoren samo posameznik, ki bo za to odgovarjal pred sodiščem, bodo ti prvaki, ki tega ne uvidevajo, spoznali, da ta zločin ne more postati prepada med brati in ne sme biti ovira za delo v naši skupni državi. Vlada bo zelo obžalovala, če bi se našle tudi take stranke, ki bi, izkoriščajoč ta splošno obžalovan in žalosten dogodek, navajale množice na korake proti ustavi in zakonskim predpisom. Vlada bi ne bila samo le dolžna, ampak tudi voljna, da ustavi in zakonom vedno in proti vsakemu zagotovi veljavnost in spoštovanje.

Delovanje dr. Koroščeve vlade na zunaj.

Napoved dr. Koroščeve vlade razvija ob koncu program, katerega se bo držala ta vlada glede zunanje politike. Ta zunanje-politični program bo nadaljevanje dosedanje zunanje politike brez sprememb. Glavni obrisi te politike so itak znani in ti so: spoštovanje in varovanje stanja, ki se je ustvarilo z mirovnimi pogodbami in krepitev dobrih odnošajev, z vsemi državami in ustvarjanje prijateljskih zvez, v kolikor ne obtsojajo z vsemi sosednimi državami. Znani so napor, ki jih je naša država v tej smeri že storila. Gotovo je, da iskre-

no pozdravlja in da se pridruži vsakemu delovanju za ustvaritev velikega mirovnega načrta. Vlada pozna iskreno in miroljubno razpoloženje našega ljudstva in popolnoma računa na podporo narodnega predstavnitva pri njenih prizadevanjih v tej smeri.

Program dr. Koroščeve vlade je podan in smo prepričani, da ga bo njegova vlada tudi izpeljala, ako bo podpirana od krepke večine.

»Grešili smo«, tako je začel razgovor gospodar s svojimi prijatelji. — »Grešili smo, ker smo pisali o tem, da naj bodo Hrvati pametni, ker sicer se jim zna zgoditi, da bo treba močne roke nad Hrvaško! Kakšno razburjenje je bilo v vseh hrvaških krogih, še celo »Narodna politika« je bila huda. Pa vzroka ni imela! Mi smo želeli in še želimo, da do tega ne pride, toda, če se voditelji Hrvatov ne spametujejo, potem pa naj sami sebi pripišejo, ako bo vlada dolžna in voljna skrbeti za red!«

»Red vendar mora biti«, je odločno pritrdil župan!«

»Seveda mora biti! To, kar pa zdaj Hrvati uganjajo, pa že ni več red, to je pravi škandal. V Zagrebu je imel dne 1. avgusta sejo klub radičevcev in pribičevičevcev. Tu so med drugimi sklenili, da sploh ne priznajo več zakonov, ki jih narodna skupščina sklene. Radič se je kot predpravo za to sejo s posebnim govorom obrnil na Italijo in Madžarsko, ki da sta pravi prijateljici Hrvaške. Seveda je oni odlok in ta izjava povzročila hudo kritiko po celi državi. Ali bi se naj pustilo, da ti ljudje delajo z državo, kar se jim zdi: Ali naj peščica teh ljudi z nasiljem dela zoper 13 milijonov Jugoslovancev? Ni čuda, da so tudi drugi listi pisali o tem, da mora nad Hrvaško, če pride od besed do dejanj, zavladati močna roka. Ponovno rečem, da noben pošten Slovenec tega ne želi, če pa Hrvati to stvar sami povzročijo, pa naj sami kličejo: »mea culpa, moj greh!«

»Jaz pa mislim, da se bodo Hrvati vendar le pomirili in spametovali, je dejal mešetar, ki je bil pretekli teden na Hrvaškem. »To le mestna gospoda tako vpije, kmet si pa želi mi-

ru! Kmet si želi na Hrvaškem rešitve iz težkega gospodarskega položaja, kmet si želi olajšanja davkov, pa da se mu popravijo ceste, zajezijo reke in potoki, da dobro proda svoje pridelke, kajti revščina na Hrvaškem je še večja kot pri nas. Vprašal sem jih, zakaj ne gredo v Zagreb, kjer Pribičević sklicuje hrvaški narod in ga poziva na upor, so mi odgovorili: »Na pogreb naših dobrih poslancev smo šli, zdaj pa nismo hoteli. Že pri pogrebu nam je bilo težko, ker smo videli grobokopa svobodne Hrvaške stati ob grobu naših ljudi — Pribičevića. Njemu ne verujemo in ne gremo!«

»Prav imaš«, je dejal gospodar, — »kmetov ljudi res ni bilo več v Zagreb na demonstracije. Sovražijo Pribičevića, ki se je že vsilil za vodjo Hrvaške. Človek, ki je dal kmete batinati, človek, ki je dal hrvaške voditelje zapirati, človek, ki je sovražil Hrvate in Slovence kar najhujše, hoče danes postati — njihov odrešenik. In če so Hrvatje slepi, ali naj bomo še mi? In če so Hrvatje proti nam hudobni, ali naj jih niti ne zavrneemo? To pravico pa že imamo, da povemo svoje mnenje!«

»Zakaj pa praviš, da so Hrvatje tudi hudobni?« Mož, ki je prišel s Hrvaškega, je stavil to vprašanje.

»Preprost narod ni hudoben. Voditelji pa po večini in nekateri še celo! Prosim, kaj si je izmislil Predavec proti g. dr. Korošcu! Izmislil si je, da je leta 1924 dr. Korošec dejal, da gre Slovenija pod Italijo, ker Srbi tako delajo z njo! Tedaj je divjal Pribičević. Tedaj je dr. Korošec lahko rekel, da se nam prehudo godi, če tudi tega, kot Predavec pravi, vendarle ni rekel. Toda, zakaj ta človek, ta Predavec sedaj pride s to neresnico? Zato, da bi zakril pred svetom ono sramotno izjavo Radiča, ki je te dni pozdravljal Madžare in Italijane kot prijatelje hrvaške kraljevine. Pa tudi zato, da bi oblatil dr. Korošca, da bi otežkočil delo v vladi, da bi to vlado vrgele. Kdor tako nastopa zoper našega voditelja, ali je to prijatelj Slovencev?«

»No, hvala za take prijatelje«, je dejal župan. »Si pa že kaj boljšega lahko želimo! Oblastni poslanec Baričević je nam grozil, da bomo cvlili, narodni poslanci pa hočejo nad nami iste čase, ko je Pribičević batinal Slovenijo in Hrvaško! Zdi se mi, da so po svojih besedah na eni strani in svojih namerah nad našim narodom na drugi strani — podobni onemu Turku, ki je dejal: »Ne boj se, brate, ja ču ti samo glavo vzeti!«

»Glavo jemati, to pa razume Pucelj, ki je mesar«, je dejal šaljivec.

»Saj res, kaj pa on kaj dela?« — Vsesplošno vpraševanje.

»Kaj dela? V Zagrebu zabavlja in dela opozicijo. Da pa lahko v Zagrebu živi, pa si je kar naprej vzela odškodnino, ki jo dobiva kot poslanec. Zdaj lahko dela opozicijo!«

»Le naj jo dela! Je zelo dobro, če je Pucelj v opoziciji in ni minister. Če je minister, tedaj verouk odprav-

lja na vinarških šolah, če pa je v opoziciji, pa stoji v branu za katoliško vero. Zato le naj bo v opoziciji«, je končal šaljivec razgovor.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada mirno dela. Vlada je šla mirno na delo. Prve dni ni bilo nobenega od opozicije v skupščini. Vse je šlo gladko, sprejeli so zakon o sodnikih in sodiščih. Zavrnilo so nekaj obtožb, ki niso imele nobene podla, ge. Tudi obtožbo proti dr. Korošcu, ki se je sam zagovarjal. Skupščina je vzela njegov zagovor na znanje in mu ponovno izrekla zaupanje. Srbski zemljoradniki so skušali delati kraval, pa se jim ni posrečilo.

Deklaracija vlade. S posebnim navdušenjem je bila sprejeta deklaracija vlade, to je napoved dela, ki ga hoče vlada izvršiti. Cela vrsta zakonov, ki so že nujno potrebni, delo za zunanji mir in za rešitev iz gospodarske krize, obenem pa pomirjenje nepotrebne razburjenja v državi, to je program in delo dr. Koroščeve vlade, ki ga je g. dr. Korošec izrazil v deklaraciji.

Blamirana opozicija v Zagrebu. Isti dan kot je bila sklicana seja narodne skupščine, je Pribičević v Radičevem imenu sklical sejo opozicije v Zagreb. Zagreb je ta dan praznoval. Vse trgovine so bile zaprte, vse hiše so bile v zastavah in — najeti ljudje so kričali po ulicah. Pribičević je mislil, da se bo dalo napraviti celo revolucijo, ki pa je bila le v njegovih izdajalskih besedah. Govoril je tako, da bi takoj zaslužil zapor. Hujskanje, ki ga je on začel, je tako strašno, da druge države vprašujejo, ali je Pribičević že res hrvaški kralj? Dr. Korošec mu je na vse to hujskanje dobro odgovoril. Dejalo je, da ga sicer pusti govoriti, nikakor pa ga ne pusti tako tudi — delati. Teh besed se je Pribičević ustrašil in je še govoriti nehal.

Najgrša politična laž. Ker je Radič zelo nerodno hvalil Italijane in Madžare, je bilo treba to na kak način zakriti. To bi naj izvršil Predavec, hrvaški poslanec, ki si je izmislil zoper dr. Korošca laž, da nas hoče dr. Korošec spraviti pod Italijo in da je dr. Marinkovič plačan, da razbije Jugoslavijo. Tej grozovitvi laži pač nihče ne veruje in Predavec sam tudi ne, le čuda, da slovenski demokrati to stvar tako pogrevajo. Njim je pač vsaka laž dobra, da se le dr. Korošec oblati.

Zakon o nošenju orožja je stopil v veljavo. Po tem zakonu bode lahko vsak državljan imel svojo puško, jo je treba le pri občini prijaviti. Zakon je že izšel v uradnem listu in se lahko vsak, ki se za to zanima, na občini pouči, kako je zdaj s tem. Našemu ljudstvu, ki si je v tem oziru želelo več svobode, bo gotovo s tem zelo ustrezno.

Nemci prešli v opozicijo. Ker se gotovim zahtevam nemških krogov ni moglo ustreči, ker so bile pretirane, so šli Nemci — pet po številu — v opozicijo. To seveda nič ne pomeni, kakor tudi to ne, da je socialist Petijan v opoziciji če tudi bi moral biti pravzaprav doma, kakor so socialisti zahtevali, da mora s demokrati držati. — Demokrati se ravno tako besno jeze na zemljoradnike, zakaj so sploh šli nazaj v skupščino, ko so preje rekli, da ne gredo. To Pribičeviću ne gre v račun!

Radič zelo hudo bolan. Sladkorna bolezen se mu je silno poslabšala in so zdravniki prepovedali Radiču vsak poličen razgovor.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Predrzní Italijani. Italija pripušča po vseh velikih mestih demonstracije za »italijansko« Dalmacijo. Na naši meji pa so hoteli imeti orožne vaje, a so izprevideli, da bi to bilo zanje slabo, zato so se premislili.

Čehi in Avstrija. Čehom bi pač ne bilo všeč, ako se bi Avstrija priklopila Nemčiji. Zato so Čehi začeli zelo hudo pisati zoper to priklopitev.

Poljska in Litva hočeta vojsko? — Obe državi se pripravljata kar najbolj urno na vojno. Mnogi mislijo, da se ta spor brez vojne ne bo končal. Društvo narodov bo ponovno posredovalo.

Madžarska je začasno popolnoma mirna. Opustila je svoje drzne nakepe, da bi se povečala na račun sosednih držav in uvideva, da je najbolje v miru živeti s sosedi. Če se je spet kaka skušnjava ne loti!

Na Kitajskem je konečno mir, saj ga je ta dežela že tudi zelo potrebovala. Japonska pa je malo jezna, da ni prišla nič na račun.

27. avgust — dan miru, tako se napoveduje, ker bo ta dan podpisan oni znani Kellogov predlog, da naj ne bo nobene vojske več! Bog daj, da bi res tako bilo: nobene vojske več!

Jezik.

O eni stvari govori sv. pismo prav veliko — o jeziku. Človeku bi se hotelo prvi hip to zdeti čudno. A sveto pismo samo nam navaja razlog za to, ko pravi: »Jezik je sicer majhen ud, a povzroči velike stvari. Glej — majhen ogenj, kako velik gozd zažge. Tudi jezik je ogenj, svet krivice.« Res, kolikokrat povzroči ogenj velike reči, kolikokrat je ogenj celi svet krivice. Veliko je na svetu slabega, koliko tega povzroči jezik! Kar si ti svetu, kar si ti bližnjim, ki živijo s teboj, si jim večinoma po svojem jeziku. Kakega pomena zato, da tudi o tebi veljajo besede sv. evangelija: »In je prav govoril.«

Ne govori prav, ki ima polžji jezik. Kakor polž vso pot, po kateri leze, oslini s svojo slino, tako so včasih ljudje, ki vsakega drugega človeka, s katerim pridejo skupaj na svoji živ-